

Veilig werken in de werkplaats

in samenwerking met
sociale partners bos en natuur

Arbeidsmarktbeleid

In de werkplaats worden machines en gereedschap gebruikt, onderhouden, gerepareerd en opgeslagen. Soms is ook sprake van gebruik en/of opslag van gevaarlijke stoffen. Dit brengt specifieke risico's voor veiligheid en gezondheid met zich mee. Hoe maakt u van de werkplaats een veilige werkplek?

1 Richt de werkplaats goed in

Een veilige werkplaats begint bij een goede indeling en inrichting. Maak iemand verantwoordelijk voor de werkplaats. Deze persoon kan de machines, gereedschappen, materialen, persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) en voorraden een goede plek geven, en zorgen voor tijdige keuring, onderhoud en vervanging van alle materialen en materieel. Een aantal richtlijnen voor een veilige inrichting zijn:

- Zorg voor veilige elektravoorzieningen (voldoende capaciteit, aarding, goedgekeurde en onbeschadigde snoeren en stop-contacten, brandveilige armaturen e.d.).
- Zorg voor voldoende opslagruimte (stellingen / kasten / gereedschapsborden); overschrijd de maximale beladingscapaciteit niet (gevaar voor inzakken / kantelen), borg de poten aan de vloer en bescherm ze tegen aanrijdingen. Houd paden en vloeren vrij.
- Maak de doorgangen breed genoeg (minimaal 60 cm, beter is 1 m, meer als er ook gewerkt wordt met transportmiddelen).
- Maak tussenvloeren veilig: goed toegankelijk met een vaste trap, voorzien van leuning en kantplank/vloerlijst.
- Geef alle spullen een vaste opbergplaats (met nummer of naam), zodat medewerkers (en vrijwilligers!) alles telkens gemakkelijk kunnen terugleggen. Maak het extra gemakkelijk door medewerkers een eigen kist te geven voor de persoonlijke uitrusting.
- Geef vaste machines een goede, ruime plek, zodat er gemakkelijk en veilig aan gewerkt kan worden zonder hinder van langslappende collega's, deuren die open gaan e.d.
- Besteed aandacht aan klimaat en verlichting: niet te koud in de winter, te warm in de zomer, voldoende verlichting om het werk te doen (min. 200 Lux) en voldoende mogelijkheden om het werk bij te verlichten. Bescherm lichtarmaturen met een stootvaste kap.
- Voorkom dat medewerkers in de winter op een koude vloer moeten staan door plaatsing van matten of vlonders.

2 Zorg voor veilig gereedschap en machines

In elke werkplaats worden machines en gereedschappen gebruikt. Houd voor een veilig gebruik de volgende uitgangspunten aan:

- werk alleen met machines en gereedschappen die voorzien zijn van CE-markering. Laat oude machines (< '95) beoordelen door een deskundige.

- Let goed op specifieke veiligheidsmaatregelen bij het werken met machines als kolomboren, draaibank, persen, afkortzagen e.d.. Zorg voor een noodstop en scherm draaiende delen goed af (bijv. met een kap). In sommige gevallen is bovendien vasthoudbeveiliging noodzakelijk.
- Controleer alle veiligheidsvoorzieningen regelmatig op goed functioneren en repareer defecten voordat de machine wordt gebruikt. Veiligheidsvoorzieningen mogen beslist niet onklaar gemaakt worden!
- Berg productinformatie, gebruiksaanwijzingen en handleidingen van machines en gereedschappen op in de nabijheid van de machine (bijv. in een plastic zakje), zodat iedereen die ze nodig heeft ze kan bekijken.
- Voorzie machines van de juiste veiligheidspictogrammen.
- Neem gereedschap met gebreken direct uit gebruik om het zo snel mogelijk te laten repareren. Is reparatie niet meer mogelijk: verwijder / vervang het gereedschap en geef het nooit mee aan werknemers/vrijwilligers 'voor thuis'!

3 Sla gevaarlijke stoffen zorgvuldig op en zorg voor een veilige afvoer

In vrijwel elke werkplaats zijn er gevaarlijke stoffen zoals gasflessen voor lassen, brandstoffen, smeer- en schoonmaakmiddelen, soms ook bestrijdingsmiddelen. Daarbij zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- Sla de bulkvoorraad (vanaf 50 liter) op in een aparte ruimte, en houd de dagvoorraad in de werkplaats zo klein mogelijk. Sla kleine voorraden in een kast op. Stel bij grotere hoeveelheden hoge eisen aan de opslagplaats. Dit geldt zeker voor brandgevaarlijke stoffen!
- Zijn er in uw bedrijf verschillende gevaarlijke stoffen: zoek dan goed uit welke maatregelen nodig zijn om risico's te voorkomen. Zorg dat de informatiebladen van de fabrikant altijd direct te raadplegen zijn.
- Houd bij de inrichting van opslag / kast rekening met welke middelen wel en niet bij elkaar mogen staan.
- Maak elke kast afsluitbaar. Zorg voor voldoende en adequate ventilatiemogelijkheden, voor opvangbakken (om lekkage op te vangen) en eventueel (bij de opslag van oliën en brandstoffen) een vloeistofdichte vloer.
- Geef (indien nodig) een rook- en open vuurverbod aan.
- Spreek duidelijk af wie toegang heeft tot de sleutel van kast / opslag en leg de sleutel op een veilige plek.
- Bekijk of er voorzieningen nodig zijn in geval van incidenten (bijv. een (oog)douche).

BRANDPREVENTIE + EHBO

Besteed in de werkplaats altijd voldoende aandacht aan brandpreventie, zeker als sprake is van gebruik / (beperkte) opslag van gevaarlijke stoffen, laswerk e.d. Zorg voor voldoende nooduitgangen, de juiste blusmiddelen en de juiste EHBO-middelen. Hang op diverse plaatsen in werkplaats en magazijn een vluchtplan op met aanduiding van de (nood)deuren, brandblussers en EHBO-middelen. Houd vluchtroutes altijd vrij en zorg er voor dat ze altijd van binnenuit te openen zijn.

- Zet gasflessen goed vast (ketting, klem, kooi), niet bij een warmtebron. Sla zuurstofflessen gescheiden op van andere gasflessen. Zorg voor goede ventilatie (bijv. bij stikstof).
- Heeft u een acculaadplaats: richt deze dan veilig in.
- Scheid afval zorgvuldig, maak een bak voor (klein) chemisch afval. Voer ook afgewerkte olie op de juiste manier af.
- Maak een medewerker verantwoordelijk voor de afvoer van het afval.

4 Gebruik alle noodzakelijke persoonlijke beschermingsmiddelen

Medewerkers in de werkplaats hebben persoonlijke beschermingsmiddelen nodig bij allerlei werkzaamheden. Werk volgens de gebruiksaanwijzing behorend bij de apparatuur en gebruik de voorgeschreven PBM's. Geef ook medewerkers en vrijwilligers in de directe omgeving bescherming. Zorg dat het dragen van PBM's een gewoonte wordt! Het gaat om de volgende PBM's:

- Draag altijd veiligheidsschoenen (denk aan vallend gereedschap, gladde vloer e.d.) en indien nodig handschoenen. Draag geen handschoenen bij intrekgevaar (boormachine, draaibank).
- Gebruik gehoorbescherming bij gebruik van machines die veel geluid produceren, zoals slijptollen, pneumatisch gereedschap, kettingslijpers, afkortzagen, lasapparatuur, hogedrukspuit e.d.
- Gebruik oogbescherming: bij wegspringende deeltjes (bij slijpen en boren), tegen licht en straling (lassen).
- Zorg altijd voor voldoende en adequate afzuiging en ventilatie. Houtstof en lasrook bevatten kankerverwekkende stoffen: bescherm medewerkers hier goed tegen door gebruik van bronafzuiging! Zorg voor adembescherming bij lassen, schuren, zagen, slijpen, boren, frezen en hakken. Houd het stof in de werkplaats beperkt (door buiten te lassen, zagen of slijpen, natte zagen e.d.).

5 Voorkom lichamelijke belasting

Het werk in de werkplaats kan lichamelijk belastend zijn door zwaar tillen, gebruik van kracht en het werken in ongemakkelijke houdingen:

- Zorg voor tilhulpmiddelen bij het verplaatsen van zware materialen, voorraden of onderdelen of til de last met meer personen.
- Zorg voor hijs- en hefmiddelen (zoals takels) om onderdelen of machines op een goede werkhoogte te brengen.
- Sla veel gebruikte materialen en voorwerpen tussen heup- en schouderhoogte op.

MEER INFORMATIE

- ▶ Arbocatalogus Bos en Natuur: www.arbocatalogusbosenatuur.nl
- ▶ Informatie over brandpreventie: www.ifv.nl, of de plaatselijke brandweer
- ▶ Informatie over de opslag van gevaarlijke stoffen: www.infomil.nl
- ▶ Arbo infoblad 15: Veilig opslaan en vervoeren van (brand)stoffen
- ▶ Poster: Overzicht persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)